

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din - Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. - Dopisi se ne vračajo. - Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953 - Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 7. maja 1935.

Štev. 52.

Dobra gospodarska politika

V »Lidovih novinah« je objavil Zdeněk Nemeček svoje vtise iz Maroka. Pravi, da se je treba odkriti pred Francozi, kako dobro upravljajo to, komaj šele osvojeno deželo. Cela vrsta narodov raznih veroizpovedi živi v tej deželi, vsak kraj ima druge navade in vendar so znali Francozi s pravim upoštevanjem teh različnosti, s spoštovanjem tradicij, predvsem pa z dobrim gospodarskim in socialnim delom utrditi svojo vlado. V Maroku, ki je pred Francozi poznal le slabe steze, je danes na tisoče kilometrov krasnih, širokih in asfaltiranih cest. Vsa večja središča so že zvezana z železnicami, večinoma na električni pogon. V vseh večjih mestih so že zgrajeni vodovodi in kanalizacije. V zdravstvu so izvedli Francozi korenite reforme in tudi v sodstvu je prišel vsak Marokanec do svojih pravic in ni več tako ko preje, ko je bila sodnija v službi nekaterih domačih veljakov. Gospodarski preporod v Maroku se začel s prihodom Francozov. In s to dobro gospodarsko ter socialno politiko se hoče Francozi priporočiti domačinom v Maroku in bodo z njo svojo namero tudi dosegli.

Pa tudi sicer je dobra gospodarska politika najboljša priporočila za vsako vlado. Kajti zdrav egoizem je to, kadar državljani hočejo, da jim vlada omogoča izboljšanje njih gnetnega položaja, kajti le od tega zavisi tudi socialni in kulturni napredek naroda. Najprej je pač življenje in šele potem filozofiranje.

Na to osnovno politično pravilo pa se je pri nas v mnogem pozabljalo. Nikakor nočem reči, da se ne bi pri nas nič storilo, ker se je vendarle marsikaj storilo, o čemer pričajo številne šole, higienski domi, pa tudi vodovodi in druge potrebne ustanove. Toda delalo se ni po načrtu in ponekod so nastale že kar luksuzne stavbe, a najpotrebnejše je ostalo še neizvršeno. Takoj po osvobojenju bi morali napraviti načrt in se po njem tudi ravnati, da bi najprej izvedli to, kar je najnujnejše, da bi imeli trdno podlago in šele potem mislili na to, ali je fasada vsega tega dela tudi dovolj lepa.

Tako n. pr. bi morala biti ena prvih nalog, da bi prav vsaka vas dobila svojo zdravo pitno vodo. To bi več koristilo za narodno zdravje, ko cela vrsta drugih in morda dražjih higienskih ustanov.

Druga velika naloga bi bila, da ustvarimo novim razmeram potrebne prometne zveze. Če so bile vse železnice preje zgrajene le iz vidika potrebe Dunaja in Budapešte, bi morala sedaj velika železnica, ki bi spajala zapad države z njegovim vzhodom, biti eno prvih javnih del. V to poglavje spada tudi železniška zveza Slovenije z morjem in skoraj bo, če že ni, gospodarska škoda, ki jo trpimo zaradi pomanjkanja te zveze, tako velika, kakor bi bili gradbeni stroški za to železnico.

Dobre ceste, prilagode moderne avtomobilskemu prometu, so bile tretja nujsnost, ki bi jo morali istočasno z obema drugima začeti izvajati. Kajti dobri pogoji za promet so tudi dobri pogoji za poslovno življenje, brez katerega pa ni dviga gospodarskega življenja.

Ustvaritev pogojev za turistični promet, kanalizacije, melioracije, regulacije rek in potokov, kvalitativni dvig našega kmetijstva, zgradnja silosov in utrditev kmetijskega kreditnega združenstva, vse to so bile naloge, ki smo jih dobili takoj po osvobojenju in ki še danes v veliki večini čakajo na izvršitev. Je pa še cela vrsta drugih vprašanj, ki so bila prav tako nujna, ki smo jih pa čisto zanemarili. Tako izkoriščanje naših naravnih bogastev, kateri dobičkanosni posel smo čisto prepustili tujcem, ustvarjanje v našem domačem konsumu utemeljenih industrij, kar smo tudi prepustili tujcem in še cela vrsta drugih primarnih gospodarskih vprašanj, ki

so ostala nerešena in tudi nedotaknjena.

Toda vsa ta vprašanja je treba rešiti, ker drugače sploh ne pridemo iz krize. In rešiti jih je treba, pa čeprav so danes tem težje rešljiva, čim bolj smo odlašali z njih rešitvijo. V tem pa je tudi program, ki

mora biti zakon za vso našo politiko, ki se mora čisto orientirati v smislu potreb gospodarstva. Dobra gospodarska politika je temelj vsake druge dobre politike in to načelo naj že enkrat zavlada v našem javnem življenju.

Rezultati nedeljskih volitev Z veliko večino zmagala lista predsednika vlade Bogoljuba Jevtića

Definitivni uradni rezultati sicer še niso znani, ker se je glavni volilni odbor v navzočnosti zastopnikov vseh štirih potrjenih kandidatnih list sestal šele v ponedeljek, kakor to določa zakon.

»Avala« pa je že objavila približne rezultate volitev, ki bodo v glavnem tudi točni.

Po teh podatkih je dobila lista predsednika vlade v vsej državi približno 1.640.000 glasov, lista dr. Mačka okoli 900.000 glasov, listi dr. Ljotića in Bože Maksimovića pa po 30.000 glasov. Od skupno 3.829.000 volilcev je torej glasovalo na nedeljskih volitvah približno 2.600.000 volilcev, ali skoraj 68 odstotkov volilcev. Ker nista prejela dr. Ljotić in B. Maksimović zahtevanih najmanj 50.000 glasov, ne dobita nobenega mandata, ki se torej razdeli le med večinsko listo Bogoljuba Jevtića in listo dr. Mačka. Večinska lista dobi tedaj tri petine vseh mandatov in bo participirala v večini okrožij tudi pri razdelitvi ostanka dveh tretjin mandatov. V ljubljanskem okrožju dobi n. pr. lista predsednika vlade vse mandate.

Volilni rezultat v Sloveniji

je naslednji:

Ljubljansko okrožje:

Ljubljana-mesto: Vseh vpisanih volilcev 18.991, oddanih 12.864, in sicer: za Jevtića 12.489, za dr. Mačka 198, za dr. Ljotića 169 in za B. Maksimovića 17 glasov. Izvoljena: dr. Fux in Ivan Mohorič.

Črnomelj: Glasovalo 2952 ali 36'43%. - Jevtić 1487, Maček 1465, Ljotić 1, Maksimović 1. (Največ glasov dr. Koeč.)

Kamnik: Glasovalo 5344 ali 50'44%. - J. 5126, M. 209, L. 9. Izvoljen A. Kersnik. Kranj: Gl. 3722 ali 23'7%. - J. 3679, M. 27, L. 16. - Izvoljen dr. Šemrov.

Kočevje: Gl. 5248 ali 47'10%. - J. 4831, M. 414, L. 1, M. 1. - Izvoljen dr. Lovrenčič.

Krško: Gl. 6862 ali 47'44%. - J. 5201, M. 1564, Lj. 96, M. 1. - Izvoljen inž. Župančič.

Litija: Gl. 4121 ali 39'64%. - J. 3387, M. 196, Lj. 537 (dr. Zorec), M. 1. - Izvoljen Mravlje.

Logatec: Gl. 3394 ali 43'62%. - J. 3011, M. 343, Lj. 40. - Izvoljen min. dr. Marušič.

Ljubljana-okolica: Gl. 8757 ali 40'39%. - J. 8315, M. 199, Lj. 222, M. 21. - Izvoljena min. dr. Marušič in m. phar. Hočevar.

Zgradarinske olajšave in novi davčni zakon

Važno tolmačenje upravnega sodišča o starih zgradarinskih olajšavah in oprostih po novem zakonu o neposrednih davkih

Gradbena in stanovanjska zadruga za železničarje poseduje v Mariboru 2 stanovanjski hiši, ki sta po odloku bivše delegacije ministrstva financ v Ljubljani od 5. VIII. 1924 oproščeni zgradarine do konca leta 1937. Davčna uprava predpisuje od obeh zgradb od leta 1933 naprej 6% zgradarino. Proti predpisu za 1934 je zadruga glede ene zgradbe pravočasno vložila priziv, ki ga je pa dravska finančna direkcija zavrnila s pojasnilom, da se je 6% zgra-

Metlika: Gl. 1867 ali 69'9%. - J. 1338, M. 530, Lj. 7. - Izvoljen Dako Makar.

Novo mesto: Gl. 6972 ali 51'05%. - J. 4350, M. 2541, Lj. 31. - Izvoljen dr. Režek.

Radovljica: Gl. 4329 ali 39'87%. - J. 4193, M. 9, Lj. 127. - Izvoljen Ivan Mohorič.

Mariborsko okrožje:

Brežice: Gl. 5372 ali 51'5%. - J. 2936, M. 1515, Lj. 921. - Izvoljen dr. Veble.

Celje: Gl. 7991 ali 44%. - J. 5507, M. 2451, Lj. 13. - Največ glasov dobil Prekoršek (3322).

Dol. Lendava: Gl. 5863 ali 56%. - J. 4527, M. 1133, Lj. 3. - Izvoljen dr. Klar.

Gornji grad: Gl. 2004 ali 40'18%. - J. 1694, M. 310. - Izvoljen Goričar.

Konjice: Gl. 2825 ali 50%. - J. 2649, M. 165, Lj. 11. - Izvoljen Gajšek.

Laško: Gl. 4099 ali 37%. - J. 3024, M. 981, Lj. 94. - Izvoljen učitelj Pleškovič.

Ljutomer: Gl. 4867 ali 45'7%. - J. 4436, M. 429, Lj. 2. - Izvoljen žel. ur. Lukačič.

Maribor-desni breg: Gl. 6101 ali 44'54%. - J. 5963, M. 184, Lj. 4. - Izvoljen Gornjak.

Maribor-levi breg: Gl. 15.791 ali 63'62%. - J. 15.397, M. 278, Lj. 96. - Izvoljena dr. Jančič in Janžekovič.

Murska Sobota: Gl. 9226 ali 60%. - J. 6327, M. 2448, Lj. 3. - Izvoljen J. Benko.

Prevalje: Gl. 3230 ali ok. 33%. - J. 2997, M. 231, Lj. 2. - Izvoljen Doberšek.

Ptuj: Gl. 8059 ali 41'40%. - J. 7239, M. 734, Lj. 84, M. 2. - Izvoljen M. Brenčič.

Slovenjgradec: Gl. 3726 ali 47'5%. - J. 2896, M. 784, Lj. 46. - Izvoljen dr. Novčan.

Šmarje: Gl. 5665 ali 49%. - J. 2683, M. 2981, Lj. 1. - Izvoljen dr. Dobovišek na Mačkovi listi.

Iz drugih banovin še ni zaključenih rezultatov. V Beogradu je dobila Jevtićeva lista 31.973 glasov in vse mandate, Mačkova (Davidović) 9731 in nobenega mandata.

V Zagrebu je od 66.896 volilcev glasovalo za Jevtićevo listo 9.619, za Mačkovo pa 29.530.

Od opozicije niso izvoljeni Davidović, dr. Ribar, Grol, dr. Spaho, dr. Hrasnica, Joco Jovanović, Wilder, Sretan Budisavljevič itd.

Od vladne liste ni bil izvoljen dr. Ilija Šumenković.

Voditelja nemške manjšine dr. Kraft in madjarske dr. Szanto sta bila izvoljena na Jevtićevo listo.

t. 17 v zvezi s čl. 76 t. 7 zakona o neposrednih davkih.

2. V tem primeru gre za individualno pridobljeno, časovno omejeno oprostitve, katere velja tudi po novem davčnem zakonu v smislu čl. 3, odst. 3, čemur ne nasprotuje določilo čl. 37/II, predzadnji odstavek, katero ima v mislih le avtomatično, ne individualno pridobljene oprostitve.

3. Ako pa ima predzadnji odstavek člena 37/II v mislih tudi take davčne oprostitve, ki jih omenja čl. 3 v odst. 3, je odmera zgradarine s 6% vsekakor previsoka, ker zakon predpisuje samo 3% zgradarino in to določilo čl. 37 dozda ni bilo še spremenjeno.

Upravno sodišče je z razsodbo od 12. IV. 1935 F 556/34/8 odločilo tako-le:

1. Tožba se zavrne radi neosnovanosti, kolikor uveljavlja začasno oprostitve, in radi nedopustnosti, kolikor uveljavlja trajno oprostitve po čl. 32 t. 17 zak. o neposrednih davkih.

2. Tožbi se ugodi, kolikor izpodbija davčno stopnjo, in se izpodbijani upravni akt v tem pogledu razveljavi radi nezakonitosti s tem, da se postopa v smislu pripomb upravnega sodišča.

Utemeljitev:

1. Glede trajne oprostitve po čl. 32 t. 17:

V smislu čl. 25 zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih razvoja sodišče na podstavi činjenic, ki jih je ugotovilo upravno oblastvo. V kolikor to določilo ne zadostuje, oziroma v kolikor ni zadosti jasno, se morajo v smislu § 58 zakona o poslovnem redu pri državnem svetu in upravnih sodiščih smiselno uporabljati dotični predpisi zakona o civilnem pravdnem postopku. V tem oziru določa § 482 prejšnjega c. p. r. in enako tudi § 576 odst. 1 sedanega c. p. p., da se na razpravi pred prizivnim sodiščem ne sme podati noben nov zahtevek in tudi ne oglašiti nov ugovor razen zahtevka, ki se tiče stroškov prizivnega postopanja.

Postopanje pred upravnim sodiščem je pa v tem oziru istovetno s postopanjem pred prizivnim sodiščem. Zato tožitelj v tožbi na upravno sodišče ne more uveljavljati zahtevka, ki ga ni že uveljavljal pred administrativnimi oblastvi.

Tožba stranka pa v pritožbi na finančno direkcijo ni zahtevala, da se ji prizna davčna prostost v smislu čl. 32 t. 17 zakona o neposrednih davkih. Zato se tudi upravno sodišče na zadevni zahtevek v upravno-sodni tožbi ne more ozirati.

Ta tožbena točka je torej nedopustna.

2. Glede začasne oprostitve po čl. 3 odst. 3:

Res določa čl. 3 odst. 3 zakona o neposrednih davkih, da veljajo individualno pridobljene, časovno omejene oprostitve, dokler ne poteče njim priznani rok za ono davčno obliko, ki po tem zakonu nadomestja prestalo davčno obliko. Vendar ne velja to določilo, ki je splošne narave, ker se nahaja med »občimi odredbami« zakona o neposrednih davkih, za zgradarino. Za zgradarino ima namreč čl. 37-II predzadnji odstavek v tem oziru specialno določbo, ki se glasi: »Istemu 3%-nemu davku so zavezane, dokler ne poteče priznana oprostitve, tudi vse one zgradbe, ki so po dosedanjih zakonih oproščene davka na dohodek od zgradb.«

Naziranje tožeče stranke, da se nanaša določba čl. 3 odst. 3 na individualno pridobljene, časovno omejene oprostitve, do čim velja določba čl. 37/II predzadnji odstavek za neindividualno, splošno in avtomatično pridobljene pravice po prejšnjih zakonih, pa ni pravilno. Kajti določba čl. 37/II predzadnji odstavek ima v mislih začasne oprostitve (»dokler ne poteče priznana oprostitve«). Za pridobitev začasne oprostitve pa je bilo po prejšnjih zakonih, ki so veljali na območju dravske fin. direkcije, vedno treba posebne prošnje davčnega zavezanca in torej individualne po-

darina pravilno predpisala v smislu § 9 zakona o naknadnih in izrednih kreditih z dne 23. XII. 1932 v zvezi z določili čl. 3 in 37 zakona o neposrednih davkih. Zoper to odločbo je zadruga vložila tožbo na upravno sodišče v Celju.

Zadruga izpodbija odločbo v bistvu iz teh-le razlogov:

1. Predmetna zgradba je lastnina po združenem zakonu ustanovljene zadruge in je oproščena zgradarine v smislu čl. 32

delitve oprostitve. (Glej § 4 zakona z dne 25. marca 1880 drž. zak. št. 39, § 8 zakona z dne 9. februarja 1892 drž. zak. št. 37 in § 13 zakona z dne 8. julija 1902 drž. zak. št. 144). Splošnih avtomatično pridobljenih začasnih oprostitvev potemtakem ni bilo. Zato se tudi določba čl. 37/II predzadnji odstavek ne more nanašati na take splošne avtomatično pridobljene začasne oprostitve, nego le na individualno pridobljene, časovno omejene oprostitve, kakor jih ima v mislih člen 3. odstavek 3 zakona o neposrednih davkih. Kot specialno določilo pa velja — kakor že zgoraj povedano — za zgradarino predpis čl. 37/II predzadnji odstavek in ne splošni predpis čl. 3 odst. 3.

Prav tako ni upošteven ugovor tožeče stranke, da govori čl. 37/II o davčnih olajšavah, docim ima čl. 3 odst. 3 v mislih davčne oprostitve. Kajti čl. 37/II predzadnji odstavek jasno določa, da so znižani zgradarini zavezane tudi po dosedanjih zakonih zgradarino oproščene zgradbe, pri čemer pa le loči, radi katerega razloga se je svojčas dala oprostitve.

Predmetna zgradba tožeče stranke potemtakem kljub začasni davčni oprostitvi, ki ji je bila priznana z odločbo bivše delegacije ministrstva financ v Ljubljani z dne 5. avgusta 1924 št. A IV 4700/I, ni oproščena zgradarini v smislu čl. 3 odst. 3 zakona o neposrednih davkih, nego ji je zavezana v smislu čl. 37/II predzadnji odstavek navedenega zakona.

Ta tožbena točka je torej neosnovana.

3. Glede previsoke odmere:

Ni pa pravilno stališče toženega oblastva, da je predmetna zgradba zavezana 6% zgradarini. Kajti zgoraj v točki 2. navedeno določilo čl. 37/II predzadnji odstavek zakona o neposrednih davkih, ki predvideva 3% zgradarino, ni bilo nikdar izpremenjeno s kako poznejšo novelo. Iz dejstva, da je bilo določilo čl. 37/II prvi odstavek izpremenjeno s § 9 zakona o naknadnih izrednih kreditih k proračunu državnih razhodkov in dohodkov za leto 1932/33 z dne 23. decembra 1932 v toliko, da se je tam predvidena 3% zgradarina povišala na 6% odlošno na 12%, pa se ne more zaključiti, da se je na ti stopnji povišala tudi znižana zgradarina, predvidena v predzadnjem odstavku tega določila, kakor izvira iz naslednjega:

Določilo čl. 37/II predzadnji odstavek se v originalu glasi: »Istom ovom porezu sa 3% podležna su . . .«. To določilo torej pravi, da so nadomestnemu davku (znižani zgradarini) t. j. tistemu davku, na katerega se ne odmerjajo dopolnilni davek in samoupravne doklade, zavezane tudi po sedanjih zakonih oproščene zgradbe. Stopnja tega davka pa je samostojno določena s 3%. Če bi bil zakonodajalec hotel določiti, da nista samo vrsti davka po čl. 37/II prvi odstavek in predzadnji odstavek enaki, nego tudi davčni stopnji, in da se, če se izpremeni davčna stopnja v prvem odstavku, eo ipso izpremeni tudi davčna stopnja v predzadnjem odstavku, bi to bil pač povedal z jasnim besedilom: »davku po čl. 37/II prvi odstavek so zavezane, dokler ne poteče priznana oprostitve . . .«.

Nadalje pa je različna davčna stopnja v čl. 37/II prvi odstavek in predzadnji odstavek utemeljena tudi v stvarnih razlogih. Čl. 37/II prvi odstavek govori namreč o davčnih olajšavah, torej o zgradbah, pri katerih je bila davčna zavezana vedno podana. Predzadnji odstavek pa ukinja individualno pridobljene in časovno omejene oprostitve. Zato je razumljivo, da je zakonodajalec pri povišanju davčne stopnje upošteval to razliko in da je povišal davčno stopnjo le v prvem odstavku, ne pa tudi v predzadnjem, da ne bi se pri zgradarini še bolj oddaljil od splošnega določila čl. 3 odst. 3 zakona o neposrednih davkih o nadaljnjem veljavi individualno pridobljenih oprostitvev.

Končno pa, če bi res šlo za redakcijsko pogoško in če bi bil zakonodajalec pri noveliranju določila prvega odstavka člena 37/II s § 9 zakona o naknadnih kreditih z dne 23. decembra 1932 res pozabil zvišati davčno stopnjo tudi v predzadnjem odstavku čl. 37/II, je imel pri noveli z dne 18. februarja 1934 priliko, da to pogoško popravi. Tega pa zakonodajalec ni storil, dasi je z navedeno novelo izpremenil stavek pred predzadnjim odstavkom in dopolnil besedilo v oddelku III.

Iz vsega tega se mora nujno zaključiti, da s § 9 zakona o naknadnih kreditih z dne 23. decembra 1932 ni bila izpremenjena tudi davčna stopnja v čl. 37/II predzadnji odstavek, nego da je ostala neizpremenjena v iznosu 3%.

Ta tožbena točka je torej osnovana.

Din 23.000, za obrtne nadaljevalne šole Din 350.500—, za ustanovitev poklicne posredovalnice Din 10.000—. Izdatki za pospeševanje obrta in trgovine so odobreni v višini Din 190.000—, in sicer za strokovni pouk 40 tisoč, za pospeševanje obrta, trgovine in industrije 130 tisoč, za pospeševanje domačega obrta 10 in za razstave prispevek 10 tisoč dinarjev. Za nepredvidene potrebe trgovskega in obrtnega šolstva je določeno kritje z zneskom Din 400.000—.

Med nadaljnjimi izdatki oddelka so odobreni izdatki: za tujski promet 395.000 Din, v čemer so vštete podpore tujsko prometnim zvezam v višini 100 tisoč, društvom in povzdigi prometa 90 tisoč, ureditvi koč 40 tisoč, za naprave in ustanove 50, za propagandni tisk 15, prispevek za markacije in varstvo flore 20, za zračni promet 30 in za zimsko sportne naprave in prireditve 50 tisoč dinarjev.

Za pospeševanje hotelirstva je določena vsota 20 tisoč dinarjev, nadzorstvo hotelov in gostiln 10, strokovno literaturo en tisoč, za nabavo propagandnih filmov 20 tisoč, podpore prireditvam in udeležbi na zunanjih 40 tisoč, prispevek za jadransko razstavo 25, statistiko in razne stroške 2 in za stalno razstavo 12 tisoč dinarjev.

Rudarskemu šolstvu je odobren znesek Din 50.000—.

Poslovanje oddelka kontrole mer v Ljubljani

Uradni prostori navedenega oddelka se prično dne 15. maja 1935 prezidavati in popravljati. Ker se ne bode moglo po 15. maju t. l. radi teh del, ki bodo predvideno trajala 2—3 in pol meseca uradovati v sedanjih uradnih prostorih, se bodo sprejemala od 10. maja vseh vrst merila in sodi v tolikšnem obsegu v uradni postopek, kolikor se jih bo moglo do 14. maja t. l. izvršiti.

Merila (tehtnice, uteži, tekočinske, suhe in dolžinske mere), ki se morajo v mestu Ljubljani v letošnjem letu ponovno preizkusiti, se bodo po trgovcih in obrtnikih na tuuradni poziv po izvršenih adaptacijskih delih predlagala v uradni preizkus.

Stranke morejo za merila in sode za časa adaptacije v nujnih primerih zaprositi za uradni preizkus na licu mesta pri njih na domu.

Zbornica za TOI opozarja interese na to s pozivom, da v tem smislu uredijo svoje opravke pri tem uradu.

Plačevanje samoupravnih davščin

Davčni odd. finančnega ministrstva je izdal pojasnilo k § 28. zakona o neposrednih davkih, čegar predpisi veljajo tudi za samoupravne doklade kakor obče za vse doklade. Ker so nekatera upravna sodišča dajala napačne razsodbe proti temu tolmačenju in ker se § 28. davčne novele zakona od 18. februarja omejuje izrečno samo na državne neposredne davke do konca leta 1932., se zdaj predpis davčnega oddelka, kolikor se nanaša na samoupravne doklade, razveljavlja. V tem smislu treba torej te doklade plačevati v dospelih rokih. S citiranim razpisom so se opozorili davčni oddelki finančnih direktorij, da se ugodnosti § 28. tega zakona ne nanašajo na kazni iz členov 138., 139. in 142. zakona o neposrednih davkih, ki se morajo plačevati v smislu splošnih zakonskih predpisov; iz tega pa so sklepale nekatere direktorije, da velja ta ugodnost tudi za davke, ki so se odmerili naknadno po kazenskem postopku za čas do konca 1932. Toda tendenca zakonodavca ne more biti, da bi varoval nepošteno davčne zavezance in jih obravnaval ugodneje ko one, ki so pravočasno zadostili davčni obveznosti do konca leta. Zato opozarja davčni oddelk direktorije in davčne uprave, da se § 28. zak. z dne 18. februarja ne nanaša na pridržani in naknadno kazensko odmerjeni davek. Takšne kazenske odmerjene davke in kazni po uredbi o postopanju glede davčnih prekrškov je treba plačati takoj in brez odlašanja ter je pri tem uporabljati strogo vse izvršilne odredbe, ki jih določa uredba br. 148.000.

Rusija išče posojila v Franciji

Po poročilih pariških listov išče ruska vlada v Franciji posojilo v višini 4 milijard frankov. Posojilo bi uporabila Rusija za popolno reorganizacijo svojih železnic, ki so, kakor znano, v naravnost obupnem stanju. Vse posojilo bi šlo za plačilo železniškega materiala, ki bi ga Rusija nabavila v Franciji, ter za plače francoskih inženjerjev in delavcev, ki bi delali pri reorganizaciji železnice.

Politične vesti

Dr. Beneš in Titulescu bosta okrog 20. t. m. v Moskvi, kjer se bosta pogajala z vodilnimi sovjetskimi državniki, in tudi s Stalinom, da bi se sklenil poseben pakt med Rusijo in Malo antanto.

V soboto se je začela beneška konferenca, na kateri zastopajo Italijo podtajnik Suvieh, Madjarsko zun. min. Kanya in Avstrijo zunanji minister Berger-Waldene. Poleg drugih delegatov. Z beneško konferenco hoče Italija doseči sporazum z Avstrijo in Madjarsko za rimsko podonavsko konferenco, da bi vse tri države nastopile skupno.

Avstrijski delegati so na beneški konferenci zahtevali predvsem, da se omogoči povrnitev Habsburžanov, ker da je to le notranje vprašanje Avstrije. Splošne vojaške dolžnosti ne zahtevajo. Madjarski delegati pa so predvsem nastopili z revizionističnimi zahtevami, ki so jih pa Italijani odklonili. Italija je predložila čisto nov predlog, ki naj bi omogočil sodelovanje Male antante in Balkanske zveze ter vendar tudi nekako zadovoljil Madjarsko.

Na beneški konferenci je pod pritiskom Italije prišlo le do načelnega sporazuma. V vprašanju oporočevanja — se Madjarska zadovolji z načelnim priznanjem enakopravnosti.

Titulescu je v imenu držav Male antante Lavalu sporočil, da morejo države Male antante aktivno sodelovati pri podonavskem paktu le, če se sklene tudi vzhodno-sredozemski pakt, ki bi ga podpisale Italija, Jugoslavija, Grčija in Turčija. Ker bi se na ta pakt naslonila tudi Rusija, bi bila ustvarjena močna fronta za mir, ki bi slonela na francosko-italijanskem sporazumu, zvezi Francije z Rusijo, podonavskem paktu, vzhodno-sredozemskem paktu, Mali antanti in Balkanski zvezi ter bi se naslanjala še na Rusijo.

Mala antanta in Balkanska zveza bosta pri podonavskem paktu aktivno sodelovali, k sodelovanju pa je povabljen tudi Poljska.

V petek je bil podpisan francosko-ruski sporazum, ki je sestavljen čisto v duhu Društva narodov ter se nanaša le na Evropo. Za konflikte v Aziji sporazum ne velja.

Podpisu francosko-sovjetskega sporazuma pripisujejo v berlinskih političnih krogih velik pomen ter ga smatrajo za največji politični dogodek v mednarodni politiki. Tudi v vseh drugih političnih središčih poudarjajo veliki pomen novega sporazuma.

Pri nedeljskih francoskih občinskih volitvah je od 12 milijonov volilcev glasovalo 10 milijonov. V več ko polovici občin bodo potrebne ožje volitve, ki bodo to nedeljo. V glavnem so stranke ohranile svoje posesne stanje, vendar pa so levičarske stranke nekoliko nazadovale. Flandin in Laval sta bila izvoljena skoraj soglasno, Herriot pa je prišel v ožje volitve.

Bivši generalissimus francoske vojske general Weygand je na nekem banketu v Bruslju med drugim dejal: »Če bo Belgija napadena, ji bo Francija takoj prišla na pomoč. Francoska vojna sila je mnogo močnejša, kakor to mislijo Belgijci.«

Za češkoslovaške parlamentarne volitve, ki bodo dne 19. maja, je skupno vloženih 17 kandidatnih list, za 3 manj kakor za volitve pred 6 leti. Od vloženih kandidatnih list je 10 čeških in slovaških, 6 nemških in ena karpato-ruska. Madjari so se priključili Nemcem.

Venizela je obsodilo vojno sodišče in contumaciam na smrt, Venizelovega sina pa na 10 let ječe. Premoženje obeh pa je bilo zaplenjeno in to je edina realna posledica obsodbe, ker živita oba z vsem udobjem v tujini.

Iz Rima poročajo, da se je italijanska vlada odločila, da pošlje v Abesinijo še dve diviziji redne vojske.

Abesinska delegacija potuje v Angoro, kjer se bo pogajala za sklenitev političnega dogovora med Turčijo in Abesinijo.

Mandat za sestavo nove španske vlade, ki naj bi bila vlada široke republikanske koncentracije, je zopet dobil Lerroux.

Ostra borba proti tajnim zarotniškim organizacijam se je začela po vsej Japonski. Samo v Tokiu je bilo aretiranih več tisoč ljudi.

Veliki levičarski nemiri so bili na Filipinih v raznih krajih. Nemiri so bili največji kar jih je bilo po vojni. V pokrajini Laguna je bilo med nemiri ubitih in ranjenih 65 ljudi. Tudi z drugih krajev poročajo o številnih žrtvah nemirov.

Naša zunanja trgovina v prvem tromesečju

Komu smo prodajali?

Kakor lansko tromesečje, tako je tudi letos v našem izvozu Italija na prvem mestu. Skupno smo izvozili v Italijo blaga za 171 milijonov Din ali 19.72% vsega našega izvoza. Na drugem mestu je Nemčija s 147 milijoni ali 16.22%. Nato slede: Češkoslovaška s 128.5 milijona ali 14.82%, Avstrija s 119.9 ali 13.82%, Združene države severne Amerike s 85.4 milijona ali 9.85%, Anglijska s 46.9 milijona ali 5.42%, Madjarska z 28.9 milijona ali 3.27%, Švica s 25.8 milijona ali 2.97%, Grčija z 21.1 milijona ali 2.44%, Belgija s 13.1 milijona ali 1.51%, Egipt z 10.1 milijona ali 1.16% in Francija z 9.9 milijona ali 1.14%. — V druge države smo izvozili za po 1% ali za manj. Od teh držav je na prvem mestu Poljska, Tunis, Alžir, Argentina, Španija, Rumunija in Palestina ter italijanske afriške kolonije. Nato pridejo Turška, Maroko, Malta, Holandska, Švedska, Indija, Južnoafriška unija, Sirija, Albanija in druge države. Skupno smo izvažali v 68 držav.

Od koga smo kupovali?

Tudi pri uvozu je Italija s 115.7 milijona Din ali 15.03% vsega našega uvoza na prvem mestu. Na drugem je Nemčija s

110.4 milijona Din ali 14.34%, na tretjem pa Avstrija s 95.9 milijona ali 12.45%. Nato slede: Češkoslovaška s 86.8 milijona ali 11.27%, Anglija s 76.4 milijona ali 9.92%, Francija s 34.4 milijona ali 4.47%, U. S. A. s 33.9 milijona ali 4.40%, Madjarska s 26.3 milijona ali 3.42%, Švica s 24.6 milijona ali 3.2%, na desetem mestu je Poljska z 19.7 milijona ali 2.56%, Britanska Indija s 17.1 milijona ali 2.23%, Belgija s 17.1 milijona ali 2.21%, Brazilija s 14.9 milijona ali 1.93%, Argentina s 14.4 milijona ali 1.87%, Grška z 9.9 milijona ali 1.29% in na šestnajstem mestu je Holandska z 9.3 milijona ali 1.21%. Nato slede po vrsti te države: Rumunija, Egipt, Španija, Japonska, Bolgarija, Švedska, Urugvaj, Ceylon, Madagaskar, Palestina, Kolumbija itd. Skupno smo uvažali iz 81 držav.

V plačilni trgovinski bilanci smo bili znatno aktivni v odnosih z Italijo, Nemčijo, Avstrijo, Češkoslovaško, U. S. A., Grško in Egiptom, neznatno z Madjarsko in Švico; zelo pasivni smo bili v trgovinskih odnosih z Anglijo, Francijo, Brazilijo, Argentino in Indijo, manj pasivni pa s Poljsko, Belgijo, Holandsko, Rumunijo, Bolgarsko, Švedsko, Urugvajem, Japonsko in Španijo.

Novi banovinski proračun

Proračun oddelka za trgovino, obrt in industrijo za l. 1935/36.

V novem proračunu Dravske banovine, ki se je nasproti lanskemu povečal od 115.298.189 na 119.296.035 dinarjev, so določeni izdatki za trgovino, obrt in industrijo na 2.538.170 dinarjev ali za 552.570 dinarjev več ko v lanskem proračunu, kjer so znašali ti izdatki 1.985.600 dinarjev. Ta povšek je sorazmeren splošnemu povečanju banovinskega proračuna. Bednošni sklad se je pa letos povečal za 800.000 Din na 5.850.000 Din (lani 5.050.000 Din).

Podrobna razdelitev letošnjih izdatkov trgovinskega oddelka je: za osebne pre-

jemke banske uprave Din 116.170—, za osebne prejemke na zavodih in šolah ter za pospeševanje obrta skupaj 303.300— dinarjev.

Stvarni izdatki pa se dele na naslednje partije: upravni stroški Drž. osrednjega zavoda za ženski domači obrt (šole in tečaje) Din 10.000—, za Tehnično srednjo šolo Din 160.000—, umetno obrtno šolo Din 6700—, Drž. trgovinsko akademijo Din 240.000—, drž. dvorazredno trgovinsko šolo Din 69.000—, drž. tekstilno šolo v Kranju Din 84.000—, za pletarske šole

Denarstvo

Znižanje obrestne mere pri Zanatski banki kraljevine Jugoslavije A. D.

Na predlog upravnega odbora Zanatske banke je g. minister za trgovino in industrijo odobril sledečo obrestno mero za posojila pri Zanatski banki, počenši od 1. maja t. l.:

1. obrtnikom, ki nimajo delnic Zanatske banke 9 in pol odstotkov na leto;
 2. obrtnikom, ki imajo delnice Zanatske banke 9 odstotkov na leto pod pogojem, da imajo ti obrtniki za vsake 2 lisoč Din posojila najmanj eno bančno delnico;
 3. obrtnim produktivnim zadrugam 9% na leto;
 4. mešanim kreditnim zadrugam za kreditiranje obrtništvu 7 odstotkov na leto;
 5. obrtnim zbornicam 7% na leto;
 6. obrtnim domovom 6 odstotkov na leto;
 7. na državne vrednostne papirje, delnice Narodne banke in Privilegirane Agrarne banke 7 odstotkov na leto.
- Interesentno-obrtniki za posojila dobe usne ali pismene podrobne informacije pri podružnici tega zavoda v Ljubljani, Gajeva ulica 6.

Stanje Državne hipotekarne banke

je bilo po zadnjem izkazu dne 28. februarja 1935 (v milijonih Din) na strani aktiv:

gotovina in zapisi Narodne banke 409'165, posojila na nepremičnine 2.182'286, posojila na doklade in dohodke 606'9, posojila vodnim zadrugam 83'87, menična posojila na hipoteke 95, domače menice 84, posojila na zastave 116'56, nepremičnine 187'85, tek. računi fin. ministrstva 620'7, razni 134'8, odkupljene vrednote 91'57, rezervni fond 129'5, fond za amortizacijo zgradb 7'5, razna aktiva 83'8. — Kavcije in druge garancije 2.291'36.

V pasiva so všteti: samostojni fondi 239'36, javnih ustanov 1.340'48, privatni kapitali in depoziti 1.077'127, tekoči računi 3'35, rezervni fond 125'277, fond za amort. zgradb 34'37, zastavnice in obveznice v obtoku 798'2, predjemi pri inozemskih bankah 135'9, posojila na zastave pri Nar. banki in reeskont 300, specialni depozit 1. 1929. 132'95, tekoči računi fin. ministrstva 45'2, razni 454'5, razna pasiva 147. — Položniki kavcij 2.291'36.

Novo premijsko investicijsko posojilo Poljske

Objavljen je novi zakon o emisiji 3% poljskega investicijskega posojila, ki bo amortizirano v 50 letih. Podpisniki posojila imajo pravico, da plačajo polovico podpisane zneska v obveznicah 6% nacionalnega posojila iz l. 1933. Nadalje je dovoljeno podpisnikom, da plačajo podpisani znesek v 10 mesečnih obrokih. Skupna vsota v gotovini plačanih zneskov ne sme presegati vsote 150 milijonov zlatov. Emisijski kurz znaša 100%. Posojilo je oproščeno vseh davkov ter ima pupilarno varnost. Popolen uspeh posojila je zagotovljen.

*

Švicarska Narodna banka je povišala diskontno obrestno mero od 2% na 2 in pol odstotka, lombardno pa od 2 in pol na 3 in pol odstotka. Banka utemeljuje povišanje kot nujen ukrep proti spekulacijam, ki je povzročila znaten odtok zlata.

Valutno katastrofo pričakujejo na Kitajskem zaradi ameriške srebrne politike. Med kitajskimi gospodarskimi krogi je zavladala zaradi tega prava panika.

Ponudbe in povpraševanja

Tvrška Otto Leyh & Cie., Casablanca (Maroko) 1, Rue Mézergues želi stopiti v kupčijske zveze s tukajšnjimi tvornicami, oziroma se zanima za njih zastopstvo. Upoštevajo se vsi predmeti, ki se prodajajo v Maroku, zlasti milo in parfumerijski izdelki, drobno blago, kravate, vsake vrste tkanine, gumbi, voščeno platno, lino, sanitarijni predmeti, kovinski zamaški za steklenice za pivo in limonado, gospodinjinski predmeti iz aluminija, železa in jekla, propagandni predmeti, kabli, potrebščine za električno industrijo, za avtomobile, klobučevina, damske nogavice, trikotarja, igrače iz kavčuka, sportni predmeti in stekleni izdelki. Tvrdkam se je direktno obrniti na imenovano tvrško. Korrespondenca v francoskem jeziku.

Kriza in francoski kartelni zakon

Iz predavanja namestnika glavnega ravnatelja T.P.D., g. Ant. Juliarda v Ljubljanskem klubu

Prejšnji terek je predaval v ljubljanskem klubu namestnik glavnega ravnatelja Trb. premogokopne družbe, g. Antoine Juliard o gospodarski stiski in francoskem osnutku zakona o prisilnih dogovorih posameznih strok. Predaval je v slovenščini, in sicer v zelo lepi slovenščini, kar bodi posebej poudarjeno, ker se nekateri tuji žal ne zavedajo, da že družabni takt zahteva, da se nauče jezika naroda, v čegar sredini imajo svoj zaslužek. Upamo, da bo vzgled g. Juliarda imel na te gospode dober učinek.

Predavanje je bilo zlasti zanimivo, ker je Francija dežela individualizma, ki se upira prisilnim normam v gospodarskem življenju. Baš zato pa bi mogel francoski zgled tudi nam dati koristnih pobud, kako rešiti za naše gospodarstvo to težko, pa tudi vedno bolj nujno vprašanje. Saj so tudi pri nas razmere čisto posebne in bi bilo zato napačno, če bi skušali rešiti to vprašanje le šablonsko po vzgledih čisto centralistično ali pa kolektivistično urejenih držav.

Uvodoma je omenil g. predavatelj, da je za francoski individualistični značaj zelo veliko, da se sploh razglablja o možnosti obvezne veljavnosti dogovorov za vse članke določene gospodarske panoge. To pomeni evolucijo, ki že skoraj meji na revolucijo. Gospodarska kriza pa je vlado prisilila, da je v februarju predložila parlamentu zakonski osnutek o prisilnih dogovorih.

Če je v prejšnjih časih prišlo do krize, potem je redno že samo zakon o ponudbi in povpraševanju zadostoval, da je zopet prišlo v gospodarstvu do ravnovesja. Danes pa kljub nenavadnemu padcu tečajev še vedno niso premagane težave, ki trajajo že celih pet let. Vzroki krize so obsežni, vendar pa je eden glavnih v tem, da so čezmerna izpolnitev tehničnih sredstev, hipertrofija kreditov in preveliko napredovanje produkcije ustvarili finančne in industrijske zgradbe, katerih ogromnost je presežala zmoglost človeške kapacitete.

In zato se je ta orjaški sestav lepega dne sesul. V septembru 1929 je v Wall Streetu izbruhnila kriza in začela se je »splošna pokora«, kakor je dejal neki finančni minister. Svobodni razvoj gospodarstva je bil s tem pretrgan in s poviševanjem carinskih pristojbin, z uvajanjem izvoznih premij ter prohibitivnimi ukrepi proti tujemu uvozu so skušale države ohraniti ravnovesje med uvozom in izvozom. Razne valutne ovire so še povečale splošni kaos. Upanje, da bi boljše spoznavanje lastnih interesov privedlo narode do mednarodnega sodelovanja, se je izkazalo kot napačno in tudi vsa prizadevanja, da se omogoči stabilizacija valut, niso dala nobenih posebnih rezultatov. Zato je treba počakati, da napravijo narodi red najprej v svoji lastni hiši in šele potem je mogoče z upom na uspeh pripravljati dalekosežnejše načrte.

V boju proti krizi je smatrala francoska vlada za najvažnejše, da pobija naraščajočo anarhijo v produkciji, da omeji predvijo medsebojno konkurenco ter da prilagodi proizvodnjo odjemu z okrepitevijo narodne delavnosti.

V drugih državah so si skušali pomagati na druge načine. V Italiji, Avstriji in na Portugalskem je postal korporacijski sistem podlaga državne organizacije vsega gospodarstva. Pod vplivom dr. Schachta je nemško gospodarstvo na tem, da pride popolnoma pod državno kontrolo. Poljska in Češkoslovaška sta uvedli obligatorične kartele. V Združenih državah Sev. Amerike, kjer so do prihoda Roosevelta državne oblasti strogo preganjale zveze posameznih industrijskih panog, so pod vodstvom N. R. A. uveljavili posebne »zakonike« za vse vrste delavnosti, da bi kolektivna disciplina onemogočila medsebojno konkurenco. S kolektivno disciplino so si skušale pomagati tudi Belgija in Švica. Najdalje pa je šla sovjetska Rusija, ki je zasebno gospodarstvo sploh izločila. Celo v Angliji, klasični deželi liberalizma, odreja poljedelski zakon iz l. 1931, da se mora manjšina podrediti strokovni ureditvi svoje proizvodnje. Predsednik kemične industrije lord Melchett pa je že predlagal v parlamentu slično ureditev tudi za industrijo.

Tradicija francoskega naroda je, da se spoštuje individualna inicijativa in da se odklone diktature javne oblasti ali pa klasične doktrine ali stranke. Zato je tudi francoski kartelni zakon sestavljen v duhu

spoštovanja osebnosti in se bodo torej morali proizvajalci disciplinirati sami. O potrebi te discipline je tudi kriza večino industrialcev prepričala. Zato so mnoge panoge na to že pripravljene in potreben je le še okvir, da se pod nadzorstvom države omogoči združitev posameznih panog v strokovni disciplini. Gre torej predvsem zato, da se nevtralizira upiranje nekaterih podjetnikov, ki se še upirajo skupnemu načrtu, ki ga je v svrhu sanacije izdelala ena ali druga industrijska panoga. Dve bistveni lastnosti pa ima predloženi osnutek.

1. Organizacija proizvodnje se naslanja na sporazume med proizvajalci samimi ter je suvereno poseganje države izključeno. Od večine interesentov ene panoge sprejeti ukrepi bodo dobili obvezno moč za vsa podjetja te panoge.

2. Statut proizvodnje velja le za izredne razmere sedanje dobe ter ima zato le začasen značaj. Z ustvaritvijo zakonodaje krize naj omogoči narodnemu gospodarstvu, da hitreje premaga težave in da dvigne poslovno življenje.

Francoska zakonodaja je do l. 1884 prepovedovala kartele. Od takrat so začela sodišča razlikovati, če se skuša s temi sporazumi doseči normalne ali prevelike dobičke. Mesto tega samovoljnega postopanja se je skušalo v zadnjih letih doseči, da bi lojalne dogovore priznala javna oblast. Ni pa tega še sankcioniral parlament. V praksi pa seveda dogovori obstoje in številne panoge francoske proizvodnje so kartelirane.

Nato je predavatelj prešel na bistvene podrobnosti določbe zakonskega osnutka.

Uporaba krizne zakonodaje je dovoljena pod temi tremi pogoji:

1. Panoga proizvodnje, ki zaprosi za dovolitev kartela, mora zavzemati važno mesto v narodnem gospodarstvu.

2. V težkem položaju sme biti le radi splošnih razmer in

3. sporazum mora biti sklenjen med večino podjetij dotične stroke, to je $\frac{2}{3}$ podjetij ali $\frac{3}{4}$ zneska celotnega poslovnega prometa dotične panoge.

Podrobno je naštet, kateri ukrepi morajo biti predmet sporazumov in kako dolgo smejo trajati. Ti ukrepi se tičejo omejitve ali začasne ustavitve proizvodnje, prilagoditve trgu, deponiranja blaga, sklenitve delovnih kolektivnih pogodb, emisije posojil, da se odkupi odvisna podjetja in da ostanejo v obratu samo najbolj rentabilna itd. Pa tudi konstruktivna vloga je predvidena, tako n. pr. za najdbo novih trgov, da se dobi nadomestilo za izgube, ki jih je povzročila prehuda konkurenca.

Ustanavlja se posebni arbitražni odbor, ki ga tvorijo zastopniki producentov denarstva, trgovine, njegov predsednik pa zastopa vlado. Ta odbor proučuje zahteve raznih združenj ter izreka o njih svoje mnenje. S tem so industriji obvarovani pred vsakim škodljivim vmešavanjem javnih oblasti. Z državnim nadzorstvom pa so na drugi strani zavarovani tudi interesi odjemalcev in delavcev, ker more nadzorna oblast v primeru zlorabe razveljaviti sklepe kartelov.

Nadalje se določa, da sta ustanovitev ali prenos podjetij podrejena pooblastilu dotičnega zainteresiranega združenja. V primeru kršitve dogovora mora plačati krivični odškodnino. To so najbolj bistvena določila zakonskega načrta, ki pomeni pravično sredino med absolutno gospodarsko svobodo in usmerjenim gospodarstvom, ki se ne more ogniti raznim nepravilnostim.

Tako n. pr. ne more normalno funkcionirati premogovni trg radi dumpinga in izumetničenih denarnih pripomočkov, ki jih dajejo države z velikim izvozom premogovni industriji. Posledica tega je, da so cene premoga najnižje baš v deželah, ki premoga nimajo. Tako dovoljuje Poljska za izvoz premoga v notranjosti do 10krat nižje železniške tarife, kakor pa veljajo v drugih državah. V Nemčiji plačujejo lastni konzumenti nemški premog od 20- do 30-krat dražje franko rudnik, kakor pa oddaljeni tuji odjemalci. Poleg tega pa dovoljuje država še razne železniške in fiskalne olajšave. V Angliji so dovolile železnice za prevoz premoga tri milijone (to je 650 milijonov Din) popusta.

Tudi na valutnem polju se skuša meriti z gumijastim merilom, ki se podaljšuje poljubno, kakor kaže primer belgijskih bank.

Tako je imela Société Générale pri 4.400 milijonih vlog, od tega več ko 3 milijarde kratkoročnih na pokaz, samo 350 milijonov gotovine. Zato je morala pomagati država.

Vse te nezdrave razmere dokazujejo, da bo pod pritiskom dejstev moralo obveljati pravilo: proizvajaj v redu in prodajaj v redu! V to svrhu pa niso potrebni korporacijski sistemi, ki groze vedno bolj, da postanejo le politični in upravni organizmi s ciljem, da država zapleni narodno gospodarstvo. Neuspehi v Rusiji in Ameriki ter uspehi, čeprav skromni, v Franciji in Angliji dokazujejo, da dosežejo producenti sami brez ingerence države ali le z njeno minimalno ingerenco bolj zadovoljive rezultate.

V francoskem parlamentu je bil ta zakonski osnutek sprejet z veliko večino in ga mora sprejeti sedaj še senat. Kakšni bodo njegovi rezultati? Na vsak način bo zakon vreden le toliko, kolikor ga bo potrdila praksa. Pa tudi v tem primeru ne pozabimo izreka, ki se je še vedno izkazal kot resničen, da je srednja pot najboljša pot.

S temi besedami je zaključil predavatelj svoje z odobravanjem sprejeto predavanje.

Zunanja trgovina

Opozorilo izvoznikom v USA

Že večkrat se je dogodilo, da so pošiljali naši izvozniki svoje proizvode v Združene države Severne Amerike, ne da bi si predhodno nabavili vseh potrebnih dokumentov in potrdil, na podlagi katerih je šele dovoljen uvoz blaga v Združene države Severne Amerike. Poleg certifikatov o poreklu blaga gre v teh primerih večinoma za razna potrdila naših pristojnih oblasti (n. pr. veterinarskih), ki morajo imeti vizum organov USA. Če pride v Ameriko blago tudi le brez enega predpisanega dokumenta, potem ameriške oblasti ne dovolijo uvoza blaga ter je vsaka intervencija našega poslanstva ali konzulata popolnoma brezuspešna, ker pač niso bili izpolnjeni zakonski predpisi. Zato se ponovno opozarjajo vsi naši izvozniki v Ameriko, da ne pošljejo svojega blaga v Ameriko, dokler nimajo zbranih vseh dokumentov, ki jih zahtevajo ameriški uvozni predpisi.

Napredek južne Afrike

Nova Koromandija se odpira, kakor poroča češki konzulat iz Kapstadta, v deželah Južno-afriške unije, kjer se je pričel izreden gospodarski napredek. Ta napredek je omogočilo zlasti pospešeno pridobivanje zlata po ukinitvi zlatega standarda. Zaposlenost se je povečala, povišale so se plače državnih namestnikov, znižale pa carine in tarife in povečala se je gradbena delavnost. Uvoz iz Češkoslovaške je narasel v letu 1934. na 583.000 funtov in tudi v celotnem uvozu ni zaostal. Boj kot nemškega blaga še traja, japonska konkurenca pa ni nevarna, kakor sodijo na Češkem, in je oddaja ugodna za povečanje češkoslovaškega uvoza. Pridobiti pa je treba sistematično dobrih zastopnikov in se ravnati po njihovih nasvetih.

*

Trgovci z drvmi v Novem Sadu so prejeli velika naročila za izvoz drv v Abesinijo. Do sedaj so izvozili že 3 tisoč vagonov drv v Abesinijo. Cena drvam je zato narasla, posebno še ker se pričakujejo nova naročila.

Uvoz našega krompirja je dovolila češkoslovaška vlada.

Angleški finančni minister je povišal carino na zaklane purane od 1 penija na 3 penije za funt.

V Ankari so se začela pogajanja za sklenitev turško-bolgarske trgovinske pogodbe.

Trgovinska pogodba med Poljsko in Madjarsko je bila po daljših pogajanjih sklenjena v Varšavi. Pogodba predvideva znižanje carin ter povišanje kontingentov.

Razen Španske je tudi Turčija odpovedala trgovinsko pogodbo s Francijo zaradi njene politike kontingentiranja uvoza.

Mitropa, d. d. v Berlinu, ki ima v Nemčiji monopol za spalne in jedilne železniške vagonne, je imela lani 27,72, l. 1933 pa 25,41 milijona mark dohodkov, čisti dobiček pa se je dvignil od 0,18 na 0,44 milijona mark. Družba tudi letos ne bo izplačala nobene dividende.

Med tvornicami umetne svile v USA je nastala ostra konkurenčna borba, da je cena svili znatno padla.

Ugodna prilika za izvoznike v Levanto

Propagandno gospodarska ekskurzija v Levanto z ladjo »Princeza Olga«

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine in Jugoslovanski palestinski odbor organizirata prvo propagandno gospodarsko ekskurzijo v dežele Levante na luksuzni ladji »Princeza Olga«, ki je last »Jugoslovenskega Lloyd« v Zagrebu.

Program potovanja

Odhod iz Splita v soboto, dne 1. junija ob 10.

Odhod iz Dubrovnika v soboto, dne 1. junija ob 21.30.

Odhod iz Pireja v ponedeljek, dne 3. junija ob 16.

Prihod v Aleksandrijo v sredo, dne 5. junija ob 7.

Odhod iz Aleksandrije v sredo, dne 5. junija ob 14.

Prihod dv Hajfo v četrtek 6. junija ob 12.

Bivanje v Palestini od četrta, dne 6. junija do srede dne 12. junija. V sredo, dne 12. junija odhod z vlakom iz Palestine v Egipt, prihod v Kairo v četrtek, dne 13. junija. Bivanje v Egiptu od četrta, dne 13. junija do sobote, dne 22. junija.

Povratek

Odhod iz Aleksandrije v soboto, dne 22. junija ob 19, prihod v Pirej v ponedeljek, dne 24. junija ob 11. Odhod iz Pireja dne 24. junija ob 18. Prihod v Dubrovnik v sredo, dne 26. junija ob 5, odhod iz Dubrovnika dne 26. junija ob 9, prihod v Split dne 26. junija ob 18.30.

Za to potovanje je Jugoslovanski Lloyd, d. d. v Zagrebu dovolil udeležencem, ki so trgovci izvozniki in ki se bodo prijavili po Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine, izjemoma nizke cene za vožnjo tja in nazaj ko tudi za vso oskrbo na ladji.

Kakor se iz programa vidi, se morejo udeleženci potovanja vkrcati na ladji v Splitu, Dubrovniku ali Pireju ter se vozijo z ladjo v Aleksandrijo in Hajfo, kjer se izkrcajo. Za čas bivanja v Palestini sta organizirala Zavod za pospeševanje zun. trg. in Jugoslovansko-palestinski odbor za dni 7., 8. in 9. junij poslovne konference med našimi in palestinskimi privredniki, dočim se uporabita 10. in 11. junij za obisk in razgled znamenitih krajev v Palestini (Hajfe, Jafe, Tel-Aviva, Jeruzalema, Mrtvega morja itd.). V sredo, 12. junija je odhod iz Jeruzalema z vlakom čez Sueski kanal v Kairo. V dneh 13., 14. in 15. junija bodo konference naših privrednikov z egiptskimi privredniki. Naslednje dni od 16. do 18. junija pa razgled egiptskih znamenitosti (piramid, muzeja, Tutankamenovega groba, Nila itd.).

Dne 19. junija odhod z vlakom v Aleksandrijo in konference s privredniki v Aleksandriji do odhoda vlaka, t. j. do dne 22. junija.

Namen te ekskurzije je, da se nudi našim gospodarskim ljudem prilika, zlasti pa izvoznikom živil in lahko pokvarljivih stvari, da se osebno prepričajo o dobri tehnični ureditvi za prevoz takega blaga na ladji »Princeza Olga«, ko tudi, da spoznajo vse tehnične naprave v pristaniščih v Hajfi in Aleksandriji za vskladitvenje lahko pokvarljivega blaga. Konference v Palestini in Egiptu, ki jih bosta organizirala Zavod in Jugoslov.-palestinski odbor pa naj omogočijo našim izvoznikom direkten kontakt s palestinskimi in egiptskimi uvozniki, da morejo skleniti z njimi tudi takoj poslovne stike. Ker bodo mogli izletniki vzeti s seboj tudi vzorce, ki jih bo ladja prevozila za neznatne pristojbine, bo sklenitev takojšnjih kupčij tem lažja.

Na teh konferencah se bo posvetila posebna pozornost plasiranju naslednjih naših proizvodov na egiptskem in palestinskem trgu:

1. sveže meso in osušeno meso,
2. sveže in suho sadje, povrtnina,
3. žito, moka in mlevski proizvodi,
4. sir, maslo in sirovo maslo,
5. tobak v listih,
6. cikorija, hmelj, glive, zdravilne rastline, kvas, puh, škrob itd.,
7. pivo, vino, likerji in konjak,
8. sladkor,
9. ribe in konzerve,
10. vse drugo, kar bi prišlo v poštev.

Vsi izvozniki, ki bi hoteli udeležiti se te ekskurzije v Levanto, naj se takoj in neposredno prijavijo Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine (Zavodu za unapredjivanje spoljne trgovine Beograd, Ratnički dom, telefon 28-327 ali 23-310), kjer dobe vse potrebne podrobne informacije.

Prijave se sprejemajo vključno do dne 20. maja.

Že v 24 urah harva, plesira in ko mišno snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Zboljšanje prometa v ČSR

Centralni železniški svet je pod predsedstvom železniškega ministra ugotovil na svojem 29. zasedanju dne 26. aprila počasno zboljšanje prometa. Število polnikov je bilo leta 1934. za 3,3 odstotka večje, količina blaga za 8,5 odstotka večja ko v prejšnjem letu. Dohodki blagovnega prometa so narasli za 4,5 odstotka. Padli pa so za isti odstotek dohodki iz polniškega prometa. V marcu je pa bilo tudi število natovorjenih vagonov nekoliko manjše. Skupni deficit se je zmanjšal v minulim letu za 19 odstotkov, predvsem pa je omenili, da vozovni park ni bil izkoriščen, da so se povečale olajšave turistom in da narašča avtobusni promet. Investicije bodo v letu 1935. precej večje. Že doslej oddana naročila za fračnice veljajo 66, za pragove 11, za gramoz 2 milijona Kč, dodati pa bo treba za pragove še 30 in za gramoz 10 milijonov. Za razne varnostne naprave je predviden izdatok 25 milijonov Kč.

Oživiljenje v nemškem življenjskem zavarovanju

Prvič po večletnem nazadovanju zaznamuje nemško življenjsko zavarovanje v letu 1934. zopet napredek. Vsota vseh zavarovanih zneskov se je dvignila za 11,6% ali za 1,9 milijarde mark na 19,9 milijarde mark. Še v letu 1932. je ta vsota padla za 800 milijonov, pa čeprav so nova zavarovanja dosegla skoraj 2 milijardi mark. Zboljšanje je nastalo predvsem zaradi dviga malih zavarovalnic. Dohodki premij so se dvignili od 724 milijonov mark v letu 1933. na 786 milijonov mark v letu 1934. Znatno so se zaradi tega tudi povečale naložbe zavarovalnic. Vlada se zato z zavarovalnicami že pogaja, da bi se v večji meri udeležile podpisa državnega posojila.

Občni zbori

XIV. občni zbor Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani bo dne 2. junija (v nedeljo) ob devetih dopoldne v sejni dvorani na magistratu.

Delniška družba Triglav, tvornica hranil v Šmarci ima občni zbor 18. maja ob 10. uri v Celju v hotelu Union.

Doma in po svetu

Z velikanskimi slovesnostmi so se začele v ponedeljek po vsem britanskem svetu svečanosti v proslavo srebrnega jubileja angleške kraljevske dvojice. Tudi ves jugoslovanski narod spremlja s simpatijami te svečanosti, saj ni angleški kraljevski dom zvezan z našo dinastijo le z rodbinskimi zvezami, temveč je tudi Anglija pod vladjo kralja Jurija V. bila med vojno zaščitnica male Srbije in malih narodov v Srednji Evropi.

Razstava jugoslovanskih izvoznih predmetov je bila otvorjena v nedeljo v Lvovu. Razstavo je organizirala Poljsko-jugoslovanska trgovinska zbornica v Lvovu s pomočjo trgovinskega muzeja ministrstva za trgovino v Beogradu ter našega Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine.

Jugoslovanska delniška družba za izvoz kamilic s sedežem v Beogradu in podružnico v Veliki Kikindi je bila ustanovljena. Glavnica družbe znaša pol milijona Din. Družba bo izvažala kamilice ter tudi druge zdravilne rastline.

Nova jugoslovanska carinarnica na bolgarski meji je začela dne 1. maja poslovati. Nova carinarnica v Vrški Čuki, v zaječarskem okraju, je carinarnica prvega razreda.

S 1. majem so bile prevozne cene vseh avtobusnih podjetij na ozemlju Donavske banovine znižane za 10%, nekatera podjetja pa bodo sama znižala cene še za nadaljnjih 5%.

Nižja kmetijska šola v Križevcih bo proslavila te dni 75letnico svojega obstoja.

V Zagrebu so se pojavili precej dobri falzifikati kovancev po 10, 20 in 50 Din. Pri pozornem pregledu je lahko ugotoviti falzifikate.

V Lučah je bil umorjen od divjega lovca gozdar škofijskih posestev Emil Krištof, star šele 28 let. Zapušča ženo in dva ne preskrbljena otroka. — Na Turncu pod Šmarno goro pa se je smrtno ponesrečil 19 letni knjigoveški vajenec Mirko Dovič.

Zaradi nazadovanja lire se v vsej Italiji opaža dvig cen. Oblasti se trudijo, da preprečijo vsako draginjo v živilih. Prefekt v Napolju je odredil, da se vse trgovine z živili zapro za štiri dni, v katerih bi se živila prodajala predrago. Zelo dvomljivo pa je, če se bo zaradi te odredbe draginja zmanjšala.

Španska vlada je sprejela načrt petletke za javna dela ter dovolila za to potreben kredit ene milijarde pezet.

Ladjedelnica v Belfastu, ki je do sedaj gradila samo velike ladje, bo začela graditi tudi letala.

Mestni svet v Singaporu je dovolil za gradnjo pomorskega vojnega oporišča pol milijona funtov (okoli 115 milijonov Din).

Število radio-naročnikov v Nemčiji se je letos nenadoma znižalo za 125.000. To znižanje je tem bolj osumilo nemške vladne kroge, ker je doslej število naročnikov stalno raslo.

Sedem deževnih let počeni z letošnjim letom napoveduje šef astronomskega oddelka ameriške mornarice.

V Karsu, v Turčiji je bil silen potres. Nad 200 ljudi je bilo ubitih.

Kitajski vstaši so zopet napadli mandžurski ekspresni vlak, pobili vse japonske vojaške, ki so spremljali vlak, ter oplenili vse potnike.

Iržna poročila

Razmere na kožnem trgu

Trgovina s kožami je na Hrvatskem, kakor poroča »Jugoslovanski Lloyd« zaradi dolge zime zelo zaostala. Z nastopom lepšega pomladanskega vremena je povpraševanje nekoliko večje. Upanje je, da bo zaradi razpisanih velikih dobav za vojsko povpraševanje še močno naraslo. Ker so tudi v tujini razpisane velike dobave kož za vojsko, ne bomo mogli uvoziti sirovih kož iz tujine.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 8. maja: 12.00: Sedaj pa na okrog! (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, vreme, obvestila — 13.20: Operne fantazije na ploščah — 14.00: Vreme, borza, spored — 18.00: Delibes: Balet Sylvia (plošče) — 18.20: Pogovor s poslušalci — 18.40: Čas, poročila, spored, obvestila — 19.00: Iz šlezkih revirjev. Recitacije s klavirjem: recitira Ciril Debevec, klavir: dr. Švara — 19.30: Nac. ura — 20.00: Mi, kar nas je kovačev... Delavska pesem in beseda — 21.30: Čas, poročila, vreme, spored — 22.00: Bratci veseli vsi. Pojeta gg. Banovec in Zagar s spremljeval. harmonike (Stanko), vmes plošče.

Četrtek, dne 9. maja: 12.00: Veseli zvoki iz raznih operet (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, vreme, obvestila — 13.20: Pa nekaj moderne glasbe na ploščah — 14.00: Vreme, borza, spored — 18.00: Ribniška in druge take na ploščah — 18.20: Slovensčina (dr. Rudolf Kolarč) — 18.40: Čas, poročila, spored, obvestila — 19.00: Kmečki trio (Gregore, Nachförg, Stanko) — 19.30: Nac. ura — 20.00: Prenos iz Beograda — 21.30: Čas, poročila, vreme, spored — 22.00: V valčkovem taktu okoli sveta, radijski orkester.

'KVERTA'
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67

TVORNICA KVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Naročite in širite
"Trgovski list"

Spedijsko podjetje

R. Ranzinger

Ljubljana Telefon 20-60

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče z direktnim tirom od glav. kolodvora. Carinsko skladišče. Mestne trošarine prosto skladišče. Carinsko posredovanje. Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, tabele, naročilnice, plakate, lepake, cenike, vizitke itd. Vse tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun Poštne hranilnice št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigovoznica